

УКРАЇНА

(19) UA (11) 24661 (13) A

(51)6 B 21 K 5/12

ДЕРЖАВНЕ
ПАТЕНТНЕ
ВІДОМСТВООПИС ДО ПАТЕНТУ
НА ВІНАХІДбез проведення експертизи по суті
на підставі Постанови Верховної Ради України
№ 3769-XII від 23 XII 1993 рПублікується
в редакції заявника

(54) РІЗЕЦЬ

1

- (21) 97062976
 (22) 23.06.97
 (24) 04.08.98
 (46) 30.10.98. Бюл. № 5
 (47) 04.08.98
 (56) 1. Авторское свидетельство СССР
 № 151174, опублик. 1962 Бюл. № 20.
 2. Патент США № 2645844, 21.07.53.
 3. Базров Б.М. Повышение точности геометрической формы детали в профильном сечении при токарной обработке // Самонастраивающиеся станки. - М.: 1967. - С. 188-218.

2

- (72) Пестунов Володимир Михайлович, Лисенко Олександр Володимирович
 (73) Кіровоградський інститут сільськогосподарського машинобудування
 (57) Різець, який складається з корпусу і встановленій у ньому на похилих напрямних та пружній опорі різальної пластини, який відрізняється тим, що нахил напрямних пластини виконаний від вершини різця в бік поверхні, що обробляється, а кут нахилу і податливість пружної опори знаходяться у наступному діапазоні значень
 $\text{tg } \alpha = 0,0673 - 0,323$.

Винахід відноситься до галузі обробки металів різанням, а саме до інструменту для токарної обробки.

Відомі різці для токарної обробки, які складаються із корпусу та встановленої у ньому на пружній опорі пластини [1].

Відомі різці не дозволяють компенсувати пружну деформацію різця у напрямку розміра обробки, що знижує точність.

Відомий також різець, який прийнято за прототип, який утримує корпус та встановлену у ньому на похилих напрямних та пружній опорі різальну пластинку [2]. Відома конструкція не вирішує проблеми компенсації пружної деформації технологічної системи верстата у напрямку створення розміру обробки, що знижує точність.

В основу винаходу поставлено задачу підвищення точності обробки шляхом автоматичної компенсації пружної деформації у напрямку розміра обробки.

Поставлена задача вирішується завдяки тому, що нахил напрямних пластини виконаний від вершини різця в бік поверхні, що обробляється, а кут нахилу і податливість пружної опори знаходяться у наступному діапазоні значень $\text{tg } \alpha = 0,0673 - 0,323$.

В процесі обробки деталі відбувається пружна деформація технологічної системи верстата, яка змінюється в залежності від вихідних параметрів обробки, що веде до зниження точності обробки. Нахил напрямних різальної пластини в бік поверхні деталі, що обробляється а також пружне встановлення стрижня, що утримує

(19) UA (11) 24661 (13) A

різальну пластину, дозволяє компенсувати пружню деформацію технологічної системи верстата у напрямку розміра обробки, що підвищує точність.

На фіг. 1 зображено різець, вид збоку; на фіг. 2 – те ж, вид зверху; на фіг. 3 – розрахункова схема для розрахунку кута нахилу різальної пластини α .

Різець складається з корпусу 1, стрижня 2, різальної пластини 3, пружини 4, гвинтів 5 і 6.

В отворі корпусу 1 під кутом α до вертикалі встановлений рухомий циліндричний стрижень 2. Напрямна стрижня 2 нахилена до вертикалі в бік деталі 7, яка обробляється. На стрижні 2 закріплена різальна пластина 3. Стрижень 2 спирається на регулювальну пружину 4. Сжимання пружини 4 здійснюється гвинтом 5. Для усунення можливості обертання стрижня 3 він споряджений вертикальним пазом, в який входить гвинт 6.

В процесі обробки деталі 7 складові сили різання у поперечній площині навантажують пластину у вертикальному напрямку (у напрямку дії складової P_2) і в горизонтальному (у напрямку дії складової P_y та створення розміру поверхні деталі 7, яка обробляється).

В результаті дії складової P_y технологічна система верстата деформується на величину Δy . Ця величина визначається жорсткістю a_y та силою P_y , яка в свою чергу є функцією вихідних параметрів обробки (твердість деталі, яка обробляється, величина припуску, його розмірність, тощо). Зміна наведених параметрів в широких межах викликає зміну величини віджаття пружної системи верстата у напрямку створення розміру деталі 7, що обробляється. Це веде до зниження точності обробки. Нахил напрямних стрижня 2 в бік поверхні деталі 7, що обробляється, та пружне встановлення стрижня 2 дозволяють в процесі обробки компенсувати частково або повністю пружню деформацію системи верстата під дією сили P_y . Сила P_2 у процесі різання переміщує вершину різця на величину OB (Δl). Нахил напрямних стрижня 2 викликає переміщення вершини різця у напрямку деталі на величину AO (Δy).

Повна компенсація пружної деформації технологічної системи верстата під дією сили P_y буде тоді, коли $\Delta y = \Delta y$. Однак підвищення точності обробки буде і в тому випадку, коли компенсація пружної деформації буде неповною, тобто

$$\Delta y \geq \Delta y. \quad (1)$$

Із трикутника AOB виходить, що

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{\Delta y}{\Delta l}. \quad (2)$$

Виходячи з умови повної компенсації пружної деформації технологічної системи верстата під дією складової сили різання P_y $\Delta y = \Delta y$ можливо записати

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{\Delta y}{\Delta l}. \quad (3)$$

Дослідженнями [3] встановлено, що значення величини пружної деформації технологічної системи верстата Δy під дією складової сили різання $P_y = (500 - 2000) \text{ Н}$, при умовах обробки заготовки в центрах на верстаті 1A62 буде:

$$\Delta y = (0,07 - 0,2) \text{ мм}.$$

Жорсткість технологічної системи верстата у напрямку дії складової сили різання P_2 , при застосуванні запропонованого різця буде визначатись головним чином жорсткістю пружного елемента різця – регулювальної тарільчатої пружини 4.

Пружні переміщення пружини 4 під дією складової сили різання $P_2 = (1000 - 5000) \text{ Н}$ будуть

$$\Delta l = (0,62 - 1,04) \text{ мм}$$

на основі (3) можливо записати

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{0,07 - 0,2}{0,62 - 1,04}$$

$$\operatorname{tg} \alpha = 0,0673 - 0,323$$

$$\alpha = 3,85^\circ - 17,9^\circ.$$

Таким чином прийняте співвідношення (5) визначає весь діапазон можливого підвищення точності обробки.

Стрижень 2 з різальною пластиною встановлено на регулюєму пружину 4 та спирається на похилі в бік деталі 7, що обробляється, напрямні.

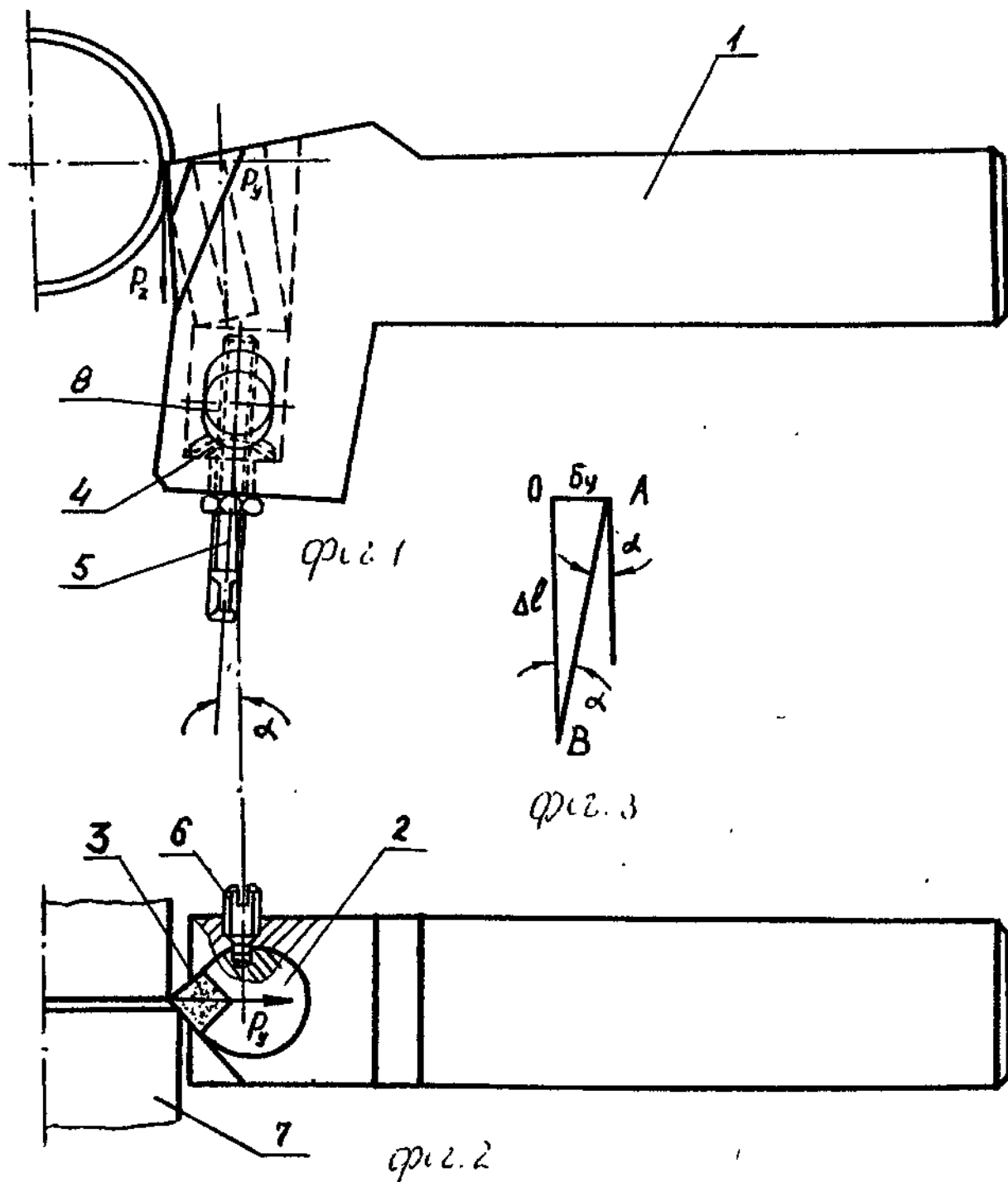
Пружини попередньо регулюються гвинтом 5 таким чином, що не деформуються мінімально можливою для даного настроювання силою P_2 . Різець працює як звичайний з жорстким кріплення різальної пластини.

При збільшенні сили P_2 пружина 4 починає додатково стискатись, щор дозволяє стрижню 2 з пластиною 3 зміщатись у вертикальному напрямку на величину Δl . Збільшення сили різання викликає одночасне збільшення складової P_y та деформацію системи у напрямку створення розміру деталі 7. Переміщуючись одночасно по похилім напрямним, стрижень з пластиною 3 зміщується в бік деталі на величину додаткової деформації системи побільшавшою силою P_y . Система стає не чутливою до пропорційного зростання складових сили

різання. При зніманні навантаження пружина 4 повертає стрижень 2 з пластиною 3 в вихідне положення.

Таким чином, різець, який заявляється, в порівнянні з прототипом дозволяє

підвищити точність обробки та створює умови для підвищення продуктивності верстатів завдяки виконанню нахилу напрямних пластины від вершини різця в бік поверхні, що обробляється.

Упорядник

Техред М.Келемеш

Коректор М.Керецман

Замовлення 4601

Тираж

Підписне

Державне патентне відомство України,
254655, ГСП, Київ-53, Львівська пл., 8

Відкрите акціонерне товариство "Патент", м. Ужгород, вул.Гагаріна, 101

